

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПОРНИХ КАФЕДР ХАРКІВСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Проф. О. М. Хвисяук, проф. В. Г. Марченко, проф. С. І. Ткач

Харківська медична академія післядипломної освіти

Наведено видавничу та просвітницьку діяльність опорних кафедр Харківської медичної академії післядипломної освіти за 2011–2012 навчальний рік як науково-методичних центрів упровадження передового досвіду викладання профільних дисциплін.

Ключові слова: опорні кафедри, видавничу діяльність, підручники.

ИЗДАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОПОРНЫХ КАФЕДР ХАРЬКОВСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Проф. А. Н. Хвисяук, проф. В. Г. Марченко,
проф. С. И. Ткач

Приведена издательская и просветительская деятельность опорных кафедр Харьковской медицинской академии последипломного образования за 2011–2012 учебный год как научно-методических центров по внедрению передового опыта преподавания профильных дисциплин.

Ключевые слова: опорные кафедры, издательская деятельность, учебники.

PUBLISHING ACTIVITIES OF SUPPORT CHAIRS OF KHARKIV MEDICAL ACADEMY OF POSTGRADUATE EDUCATION

O. M. Khvisyuk, V. G. Marchenko,
S. I. Tkach

The publishing and educational activities of Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education as scientific and methodical centres by introduction of advance experience of profile branches teaching for 2011–2012 academic year were presented.

Key words: support chairs, publishing activities, books.

На опорні кафедри ХМАПО покладено основні завдання з розповсюдження передового досвіду різних напрямків роботи, серед яких важливим розділом є видавничу діяльність. Ця робота виконується 26 опорними кафедрами. За 2011–2012 навчальний рік 9 опорними кафедрами **медико-профілактичного факультету** були видані: 12 навчальних посібників (1 затверджено в МОЗ України), 2 підручники (1 затверджений у МОЗ України), 6 методичних рекомендацій (5 із яких затверджені в МОЗ України), 1 монографія, 9 патентів (які було впроваджено в навчальний процес), а також 8 статей дидактичного напрямку (табл. 1).

Викладачами опорних кафедр факультету було надано 81 рецензій та відгуків на статті, навчальні посібники, методичні рекомендації, навчальні плани та програми, на звіти НДР, на автореферати та дисертації. Слід зазначити, що на п'яти опорних кафедрах цього факультету підготовлено національні підручники, серед них на кафедрі медичної паразитології та тропічних хвороб – 2 підручники.

Опорні кафедри факультету брали активну участь у проведенні 33 різних форумів, де виступили з доповідями в різних регіонах України (Київ, Херсон, Донецьк,

Сімферополь, Запоріжжя, Полтава, Кременчук, Южноукраїнськ, Дніпропетровськ, Луганськ, Чернівці, Рівне й ін.). У межах цих форумів та поза ними викладачі провели 9 майстер-класів, круглий стіл, на яких ознайомили лікарів із новими методиками, навчальними посібниками тощо, розроблені на опорних кафедрах академії. Крім того, проводили лекції, практичні заняття з використанням мультимедійної техніки, навчальних відеофільмів, комп'ютерних програм, інтерактивної дошки, нових ілюстративних матеріалів на електронних носіях. Проводили дистанційне навчання лікарів на сторінках фахового журналу «Епідеміологія, гігієна, інфекційні хвороби» (каф. епідеміології).

На педіатричному факультеті п'ятьма опорними кафедрами видано: 1 підручник із грифом МОН, 8 навчальних посібників (із них 4 затверджено МОЗ або МОН), а також 14 електронних посібників (1 затверджено в МОЗ України), 1 монографію, 5 статей дидактичного напрямку (табл. 2).

Три кафедри працюють над національними підручниками, з них кафедра підліткової медицини бере участь у написанні 3 національних підручників («Підліткова терапія», «Педіатрія» для студентів та «Педіатрія» для післядипломної освіти).

Таблиця 1

Видавнича діяльність опорних кафедр медико-профілактичного факультету ХМАПО

Кафедри	Підруч-ники	Навчальні посібники	Мето-дичні рекомен-дації	Моно-графії	Патенти	Статті дидак-тичного напрямку	Відгуки, рецензії
1. Гігієни праці та профпатології	1	4*	1	-	1	1	6
2. Дезінфектології та профілактики ВЛІ	-	2	1	-	-	-	-
3. Загальної та комунальної гігієни	-	1	-	-	-	1	-
4. Епідеміології	-	2	2	-	1	2	8
5. Інфекційних хвороб	-	1	-	1	-	-	-
6. Клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації	-	-	-	-	2	-	18
7. Імунології та мікробіології	-	2	-	-	-	-	9
8. Клінічної лабораторної діагностики	-	1*	-	-	-	-	24
9. Медичної паразитології та тропічних хвороб	1	-	2	-	5	4	16
РАЗОМ	2	12 (1*)	6	1	9	8	81

Примітка: * — сумісне видання.

Таблиця 2

Видавнича діяльність опорних кафедр педіатричного факультету ХМАПО

Кафедри	Підруч-ники	Навчальні посібники	Мето-дичні рекомен-дації	Моно-графії	Патенти	Статті дидак-тичного напрямку	Відгуки, рецензії
1. Педіатричної гастроентерології та нутриціології	-	2 4 е.п.	-	1	-	1	-
2. Дитячої фтізіатрії та пульмонології	-	-	-	-	-	-	8
3. Патологічної анатомії	-	6 е.п.	-	1	-	2	15
4. Перинатології, акушерства і гінекології	1	3 2 е.п.	-	-	-	2	12
5. Підліткової медицини	-	3 2 е.п.	-	1	-	-	38
РАЗОМ	1	8 14 е.п.	-	3	-	5	73

Примітка: е.п.— електронний посібник.

Викладачами надано 73 рецензій та відгуків на підручники, навчальні плани та програми циклів, статті, методичні рекомендації, інформаційні листи, звіти НДР та лікарів, автореферати й дисертації. Викладачі опорних кафедр факультету брали участь у проведенні 36 різних форумів та виступили з доповідями як в Україні, так і за кордоном (Одеса, Донецьк, Київ, Харків, Дніпропетровськ, Тернопіль, Судак, Сочі, Москва, Мінськ).

Направили на затвердження в МОЗ України оновлені протоколи та стандарти діагностики та лікування органів травлення в дітей (кафедри педіатричної гастроентерології та нутриціології), продовжували роботу

над складанням протоколу надання медичної допомоги дітям і підліткам, хворим на туберкульоз (кафедра дитячої фтізіатрії та пульмонології) та підготовку національного проекту «Нове життя — нова якість охорони материнства та дитинства» (кафедра перинатології, акушерства і гінекології).

Окрім того, проводили майстер-класи, круглі столи з найактуальніших питань із дисципліни (кафедра фтізіатрії та пульмонології, кафедра підліткової медицини), презентації лекцій, практичних занять із використанням мультимедійної техніки, інтерактивної дошки (кафедра перинатології, акушерства і гінекології).

Таблиця 3

Видавнича діяльність опорних кафедр терапевтичного факультету ХМАПО

Кафедри	Підруч-ники	Навчальні посібники	Мето-дичні рекомендації	Моно-графії	Патенти	Статті дидак-тичного напрямку	Відгуки, рецензії
1. Наркології	-	-	1	2	-	1	-
2. Психіатрії	-	-	-	-	2	1	6
3. Сексології та медичної психології	-	-	-	-	1	-	-
4. Фізіотерапії та курортології	-	-	1	-	-	-	-
РАЗОМ	-	-	2	2	3	2	6

Таблиця 4

Видавнича діяльність опорних кафедр факультету загальної практики та сімейної медицини ХМАПО

Кафедри	Підруч-ники	Навчальні посібники	Мето-дичні рекомендації	Моно-графії	Патенти	Статті дидак-тичного напрямку	Відгуки, рецензії
1. Онкології та дитячої онкології	-	-	-	-	-	-	1
2. Травматології, вертебрології та анестезії	-	-	-	-	-	1	3
3. Фтизіатрії та пульмонології	-	2	-	1	-	-	5
4. Хірургії та проктології	-	1	-	1	2	-	-
РАЗОМ	-	3	-	2	2	1	9

Таблиця 5

Видавнича діяльність опорних кафедр хірургічного факультету ХМАПО

Кафедри	Підруч-ники	Навчальні посібники	Мето-дичні рекомендації	Моно-графії	Патенти	Статті дидак-тичного напрямку	Відгуки, рецензії
1. Травматології і ортопедії	-	-	-	-	1	-	-
2. Судово-медичної експертизи	-	1 е.п.	-	-	2	-	-
3. Загальної, дитячої та онкологічної урології	-	-	-	2	-	-	5
4. Онкологічна гінекологія	-	1 е.п.	2	-	-	-	-
РАЗОМ	-	2 е.п.	2	2	3	-	5

Примітка: е. п. — електронний посібник.

На терапевтичному факультеті викладачами 4 опорних кафедр видано: 2 монографії, 2 методичних рекомендацій (1 затверджено в МОЗ України), 3 патенти, 2 статті дидактичного напрямку (табл. 3). Кафедрі психіатрії надано 6 рецензій та відгуків на навчальну літературу, методичні рекомендації, звіти НДР та монографії. Викладачі двох кафедр продовжують роботу з підготовки національних підручників.

Викладачі кафедр факультету взяли участь у 12 різноманітних форумах. Серед кафедр слід виділити кафедру наркології, викладачі якої взяли участь у 10 форумах, де виступили з доповідями. Крім того, на кафедрі проводиться дистанційна форма підготовки лікарів із використанням e-learning платформи Moodle. Важливе значення

приділено на кафедрі наркології створенню проекту медико-технологічних документів МОЗ України «Медична допомога при тютюнозалежності. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах», а також «Стандарти медичної допомоги при тютюнозалежності». Проведено підготовку до дистанційного навчання і на кафедрі фізіотерапії та курортології. Викладачі цієї кафедри працювали над створенням «Стандартів лікування фізичними чинниками».

На факультеті загальної практики та сімейної медицини викладачами 4 опорних кафедр видано 3 навчальних посібники (1 затверджено МОЗ України), 2 монографії, 2 патенти, 1 статтю дидактичного напрямку. Дві кафедри продовжують працювати над національними підручниками (табл. 4).

Кафедрами травматології, вертебрології та анестезіології, а також кафедрою фтизіатрії та пульмонології подано 9 відгуків на навчальні посібники та дисертації. Крім того, на кафедрі онкології та дитячої онкології проведено підготовку до дистанційного навчання лікарів, розроблено та впроваджено в екзаменаційні білети електронні тести з рентгенограм, КТ та УЗД досліджень, а також галузеву систему тестування лікарів для оцінки їх теоретичної підготовки за фахом «Дитяча онкологія». Викладачі кафедри хірургії та проктології завершили роботу над комп'ютерною програмою тестового контролю знань із проктології та продовжують підготовку єдиної для України навчально-методичної документації за спеціальністю «Колопроктологія». Викладачі кафедр факультету також брали участь у конгресах, науково-практичних конференціях, у межах яких кафедрами онкології та дитячої онкології, фтизіатрії та пульмонології було проведено 4 майстер-класи та круглі столи.

Викладачами 4 опорних кафедр *хірургічного факультету* видано 2 електронних навчальних посібники, 2 методичні рекомендації, 2 монографії, 3 патенти і нововведення (табл. 5). Крім того, викладачами кафедри травматології і ортопедії, судово-медичної експертизи надавалися консультації лікарям за допомогою Інтернету, а також використовувався високошвидкісний безпроводний Інтернет із виходом на медичні сайти та бібліотеки.

Слід виділити роботу кафедри загальної, дитячої та онкологічної урології.

Окрім основних розділів роботи, викладачі кафедри підготували та впровадили діагностичні алгоритми з різних тем, а також завдання тестового типу для стандартизації контролю знань аспірантів

та клінічних ординаторів, створили базу даних відеоматеріалів урологічних операцій, які проводять на кафедрі; підготували нові стандарти та протоколи за фахом «Дитяча урологія»; надавали рецензії, брали участь у міжнародних науково-практичних конференціях, з'їздах, конгресах, асоціаціях лікарів тощо (Єреван, Сочі, Святогірськ, Париж, Москва, Київ, Яремче, Санкт-Петербург, Ростов-на-Дону, Барселона, Софія, Прага).

ВИСНОВКИ

Викладачами опорних кафедр ХМАПО за 2011–2012 навчальний рік видано 3 підручники (2 з яких затверджені в МОЗ України), 23 навчальних посібники (6 затверджено в МОЗ України), 16 електронних навчальних посібників, 10 монографій, 10 методичних рекомендацій (6 затверджено в МОЗ України), 17 патентів та нововведень; опубліковано 16 статей дидактичного напрямку, а також надано 174 відгуків та рецензій. Окрім того, значну увагу звертали на проведення майстер-класів, круглих столів, науково-практичних конференцій та інших форумів, упровадження в навчальний процес новітніх технологій та нових стандартів і протоколів. Усе це сприятиме поліпшенню роботи опорних кафедр із підготовки висококваліфікованих лікарів. Але ефективність навчання лікарів оцінюється не лише видавничою діяльністю опорних кафедр, а й створенням умов для роботи як викладачів, так і слухачів. Це забезпечення індивідуальним робочим місцем, необхідною комп'ютерною, орфографічною та демонстраційною технікою, навчальною літературою тощо. Важливе значення має і навантаження на викладача. Нині співвідношення викладач–слухач складає 1 : 6, але педагогічний досвід указує на необхідність його зменшення.